

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2016. január 21. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

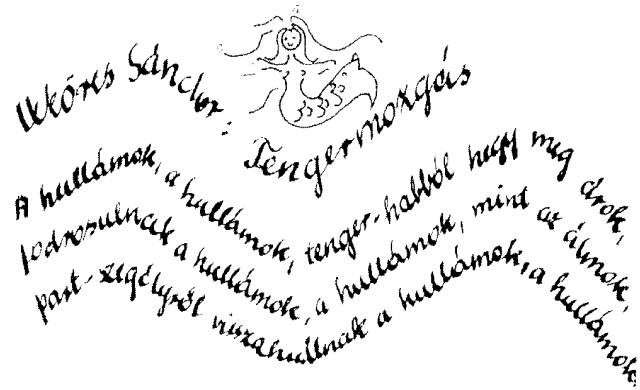
Jó munkát kívánunk!

1.	<p>A következő szóból lépésenként egy-egy betű elvételével alkoss új értelmes szót!</p> <p style="text-align: center;">például: kelet – kelt – kel – el</p> <p>hideg</p>	a													
2.	<p>a) Milyen közmondásokra ismersz rá? Egészítsd ki a megadottakat egy-egy hiányzó szóval, majd írd a táblázatba a jelentéseknek megfelelő nagybetűt! Vigyázz, egy meghatározáshoz nem tartozik nagybetű!</p> <p>A) Jobb ma egy, mint holnap egy</p> <p>B) Egyik, másik</p> <p>C) nem lesz</p> <p>D) Ajándék ne nézd a</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%; text-align: center;">a közmondás betűjele</th> <th style="text-align: center;">a közmondás jelentése</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td>Az igazi ajándékot kérés nélkül adják.</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td>A rossz természet nem változik meg.</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td>Egyformák.</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td>Többet ér a biztos kevés a bizonytalannál.</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td>Nem illik az ajándékot lebecsülni.</td> </tr> </tbody> </table> <p>b) Mi a magyar megfelelője az alábbi idegen szavaknak? Húzd alá a megfelelőt!</p> <p>A) aktív: tevékeny – hasznos – ismert</p> <p>B) kritika: vita – bírálat – tanács</p> <p>C) optimális: leggyakoribb – legkedvezőbb – elfogadható</p>	a közmondás betűjele	a közmondás jelentése		Az igazi ajándékot kérés nélkül adják.		A rossz természet nem változik meg.		Egyformák.		Többet ér a biztos kevés a bizonytalannál.		Nem illik az ajándékot lebecsülni.	a	
a közmondás betűjele	a közmondás jelentése														
	Az igazi ajándékot kérés nélkül adják.														
	A rossz természet nem változik meg.														
	Egyformák.														
	Többet ér a biztos kevés a bizonytalannál.														
	Nem illik az ajándékot lebecsülni.														
		b													
3.	<p>Melyik igéből vagy főnévből jöttek létre a következő szavak? A megoldást írd a pontsorra!</p> <p style="text-align: center;">például: leves: lé</p> <p>a) szaval:</p> <p>b) jövevény:</p> <p>c) szöveg:</p> <p>d) nevel:</p> <p>e) tevékeny:</p>	a													
		b													
		c													
		d													
		e													

<p>4.</p>	<p>Egy külföldi munkalehetőségeket hirdető cég így reklámozza egyik magas fizetési lehetőségekkel csábító ajánlatát:</p> <p>„Külföldi hajós munka. Minden jó, hajó a vége!”</p> <p>Magyarázd meg a hirdetésben rejlő szójátékot!</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> </table>	a											
a														
<p>5.</p>	<p>Az alábbi szópárok közül karikázd be azt a szóalakot, amelyikre igaz a melléjük írt állítás!</p> <p>a) folyt – fojt: múlt idejű ige</p> <p>b) kiált – kiállt: igekötős ige</p> <p>c) álld – áld: felszólító módú igealak</p> <p>d) sújt – súlyt: tárgyragos főnév</p> <p>e) bojt – bolyt: szótő</p> <p>f) fogja – foglya: főnév</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b</td> <td></td> </tr> <tr> <td>c</td> <td></td> </tr> <tr> <td>d</td> <td></td> </tr> <tr> <td>e</td> <td></td> </tr> <tr> <td>f</td> <td></td> </tr> </table>	a		b		c		d		e		f	
a														
b														
c														
d														
e														
f														
<p>6.</p>	<p>Írj egy-egy példát arra, amikor a nem nyelvi kommunikáció eszközei lehetnek az alábbiak! Válaszodban térj ki arra is, hogy milyen jelentést hordozhatnak a példáid!</p> <p>a) öltözék:</p> <p>.....</p> <p>b) testtartás:</p> <p>.....</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b</td> <td></td> </tr> </table>	a		b									
a														
b														
<p>7.</p>	<p>a) Alakítsd át a következő mondatokat tagadóvá úgy, hogy a kiemelt mondatrészek is tagadóvá váljanak!</p> <p>A) Bárkinek elmondhatod.</p> <p>.....</p> <p>B) Valahol megvan a telefonom.</p> <p>.....</p> <p>b) A kiemelt mondatrészekeken kívül melyik mondatrész vált még tagadóvá?</p>	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b</td> <td></td> </tr> </table>	a		b									
a														
b														

a	
b	
c	
d	

8. Olvasd el figyelmesen Weöres Sándor Tengermozgás című képversét, majd válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre! (A vers szövegét segítségül megadtuk gépelt szöveggént is.)

Weöres Sándor: Tengermozgás

A hullámok, a hullámok, tenger-habból hegy meg árok,
fodrosulnak a hullámok, a hullámok, mint az álmok,
part-szegélyről visszahullnak a hullámok, a hullámok.

- a) Milyen összefüggés van a vers formája és tartalma között?
.....
.....
- b) A **hegy** és **árok** esetében a szavak versbéli elhelyezkedése hogyan függ össze azok jelentésével?
.....
.....
- c) Az alábbiak közül melyik az egyetlen igaz állítás? Írd a megfelelő állítást jelölő nagybetűt a pontsorra!
A: A vers ütemhangsúlyos és rímtelen.
B: A vers páros rímű időmértékes.
C: A vers rímes ütemhangsúlyos.

Az igaz állítás nagybetűs jele:

- d) Az alábbi költői eszközök közül melyekre találsz példát a versben? Húzd alá!
allegória hasonlat költői jelző fokozás ismétlés

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	
e	
f	

A tollaslabdajáték eredete

(1) Az ember ősidők óta szeret játszani, évezredek óta a legkülönbözőbb játékokat találta ki és találja ki nap mint nap. A történelmi adatok szerint a tollaslabdajátéknak is több ezer éves a múltja. Egyik elődje a „szférika” gömbjáték, a másik a „paganika”. Az előbbi az ókori görögök, az utóbbi a rómaiak mindennapos gimnasztikájához tartozott. A hiteles feljegyzésekből tudjuk, hogy Kínában „di-dsien-dsi” néven játszották, majd a 14. században már Japánban is ismerték. A játékosok maguk készítette kezdetleges, de néha még arannyal, ezüsttel is ékesített faütővel adogatták egymásnak a színes tollakkal tűzdelt bogyókat, gumókat.

(2) Az inkák és az aztékok furcsa tollakkal ékesített, keményen kitömött bőrlabdacsot ütögetve játszottak. Moctezuma azték fejedelem maga is megmérkőzött minden naplementekor a kasztíliai vitézekkel az ősi város, Tenochtitlan labdaházában. A verseny díja egy arannyal teli kehely volt. Ezt a tollaslabdajátékot hozták először Európába a spanyol hódítók „indiacó” néven, amely a 17. századra Európa-szerte az arisztokrácia kedvtelésévé vált. A tollakhoz lassanként (a teniszütőhöz hasonlatos) ütő is társult, amellyel könnyebb volt a levegőben tartani a labdát. Feljegyezték, hogy ezt Nagy Katalin orosz cárnő is nagyon élvezte, Svédországban pedig Krisztina királynő játszott „featherball”-t tyúktollakból készített lágy labdával. A játékot maximális eleganciával, viszont minimális erőfeszítéssel üzték az előkelő hölgyek és urak, magától értetődően olyan öltözékben, amely amúgy is lehetetlenné tette volna a gyors vagy hirtelen mozdulatokat. Lényege az volt, hogy a labdát a partnerhez (még nem ellenfél) üssék.

(3) A tollaslabdajáték mai formáját brit katonatisztek kezdték elterjeszteni, akik Indiában ismerték meg 1860 körül, majd később Angliában is meghonosították. 1872-ben az angliai Badminton fürdővároskában, Beaufort herceg birtokán játszották először versenyszerűen a tollaslabdázást; innen származik a versenysportág nemzetközi elnevezése. A herceg a füves gyepen kijelölte a pályát, és madzagot feszített ki hálóként, amely felett át kellett ütni a madártollakból készült labdát.

(4) A badminton az 1972. és az 1988. évi nyári olimpiai játékokon bemutató sportágként szerepelt, de csak az 1992. évi barcelonai olimpián debütált férfi és női egyes, valamint a férfi és női páros versenyszámokkal. Az olimpiai rangra emelkedett versenysport rendszeres és sok edzőmunkát, nagy ügyességet, kitűnő reflexeket, kiváló állóképességet követel. A mérkőzések – főleg a párosok – a közönségnek rendkívüli látványt nyújtanak. Ám a tollaslabdajátékot életkortól és nemtől függetlenül mindenki üzheti. Szélsőséges időben szabadterén kötetlen formában vagy pályán, továbbá fedett létesítményben (pl. tornateremben) is játszható. Aránylag olcsó sportfelszereléssel, viszonylag kevés gyakorlás után is egészséges testmozgást, jó szórakozást és sikerélményt jelent.

(forrás: www.badminton.hu, www.tollaslabdazas.lapunk.hu)

a) Hogyan nevezi a szöveg a következő népek játékát? Keresd meg a megfelelő kifejezést, és írd a betűjelét a pontsorra! Vigyázz, valamelyik népnévnek nem lesz párja!

- rómaiak: A) di-dsien-dsi
 görögök: B) paganika
 kínaiak: C) indiacó
 aztékok: D) featherball
 indiaiak: E) szférika
 svédek:

b) Mi a tollaslabda versenysportág nemzetközi elnevezése?

.....

c) A 2. bekezdésből idézünk egy mondatot: „A játék lényege az volt, hogy a labdát a partnerhez (még nem ellenfél) üssék.” Miben más a tollaslabdajáték, ha a társunk partner, és nem ellenfél?

.....

d) Melyik bekezdés illusztrációja lehet az alábbi ábra?

A bekezdés száma:

e) Melyik bekezdések tartalmát foglalják össze az alábbi címek? Írd be a táblázatba!

A bekezdés címe	Sorszám
Az előkelők játéka	
A játék ókori előképei	
Szabadidő- és versenysport	

f) Döntsd el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! A helyes választ húzd alá!

- A) A tollaslabdajáték első európai megjelenése
 brit katonatiszteknek köszönhető. IGAZ – HAMIS
- B) A labda anyaga az idők során semmit nem változott. IGAZ – HAMIS
- C) 1972-ben lett először olimpiai versenyszám a tollaslabda. IGAZ – HAMIS

10. A mai iskolások sokféle tantárgyat tanulnak az iskolában. Ha te dönthetnél, milyen új tantárgyat vezetnél még be? 10-12 mondatos fogalmazásodban legalább 3 indokkal támaszd alá választásodat!

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MAGYAR NYELV

a 8. évfolyamosok számára

MNy2

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2016. január 21.

**A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra
a megadott pontszámok adhatók.**

**A pontszámok részekre bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.
A helyesírási és/vagy másolási hibákat javítjuk, de csak akkor vonunk le miattuk
pontot, ha arra a javítási-értékelési útmutatóban erre külön utalás van.**

1. a) ideg, ide, de 1 pont

A pont csak akkor adható meg, ha a jó válaszok mellett nem szerepel helytelen.

A pont csak akkor adható meg, ha mindhárom válasz helyes.

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral igazolható.

2. a) A közmondások helyesen: 4 pont

A: (Jobb ma egy) veréb, (mint holnap egy) túzok.

B: (Egyik) kutya, (másik) eb.

C: Kutyából (nem lesz) szalonna.

D: (Ajándék) lónak (ne nézd a) fogát!

A párosítás sorrendje:

a közmondás betűjele	a közmondás jelentése
-	Az igazi ajándékot kérés nélkül adják.
C	A rossz természet nem változik meg.
B	Egyformák.
A	Többet ér a biztos kevés a bizonytalannál.
D	Nem illik az ajándékot lebecsülni.

Minden más válasz akkor fogadható el, ha a kifejezés megléte egynyelvű szótárral vagy szakirodalommal igazolható.

A pont csak akkor adható meg, ha a közmondások kiegészítése és a párosítás is helyes.

Minden helyes párosítás a kiegészítéssel együtt 1 pont.

- b) Aláhúzva (és más nem): 3 pont

A) tevékeny

B) bírálat

C) legkedvezőbb

Minden helyes válasz 1 pont.

Amennyiben a tanuló az aláhúzás helyett más módon (pl. karikázással), de egyértelműen jelölte a megfelelő szót, a választát el kell fogadni.

3. a) szó 1 pont

b) jön (jő) 1 pont

c) sző 1 pont

d) nő 1 pont

e) tesz 1 pont

A pont csak akkor adható meg, ha a jó válasz mellett nem szerepel helytelen.

4. a) *A válasz akkor helyes, ha a tanuló utal a 2. mondatban szereplő szójáték kettős értelmére:* *2 pont*
 – Ha a „hajó” szót különírjuk, egy ismert közmondást kapunk: „Minden jó, ha jó a vége.”
 Ez utal arra, hogy ha valaki ezt a munkát választja, biztosan jól jár vele. (Ha nem említi a különírást, de utal a közmondásra való rájátszásra, a megoldás elfogadható.)
 – A „hajó” szó egybeírva utal a munkavégzés helyszínére.
Ha mindkét értelmezés szerepel a válaszban: 2 pont
Ha csak az egyik helyes: 1 pont
Egyik sem, vagy teljesen téves értelmezés: 0 pont
Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
5. *Bekarikázva (és más nem):*
- a) folyt *1 pont*
 b) kiállt *1 pont*
 c) álld *1 pont*
 d) súlyt *1 pont*
 e) bojt *1 pont*
 f) foglya *1 pont*
- A helyes választ akkor is el kell fogadni, ha azt nem bekarikázással, hanem más módon (például aláhúzással), de egyértelműen jelölte a tanuló.*
6. *Lehetséges válaszok például:*
- a) az egyenruha, a népviselet az összetartozás (a közösséghez tartozás), a foglalkozás jele *vagy* *1 pont*
 érdeklődési kört jelöl pl. a rockerek, a motorosok öltözéke *vagy* azonosít pl. a sportmez *vagy*
 alkalmat jelöl pl. az ünnepi alkalmak öltözéke
- b) a vigyázállás köszönést, tiszteletadást jelent *vagy* a meghajlás (térdet hajtás) köszönést jelent *1 pont*
vagy a térdepelés áhítatot (tiszteletet) fejez ki
- Minden, tartalmában helyes válasz 1 pont, ha tartalmaz egy példát és annak az értelmezését.*
Nem jár pont, ha a nem nyelvi eszköz megnevezése megvan ugyan (pl. egyenruha), de nem kapcsolódik hozzá értelmezés.
7. a) A) Senkinek sem/nem mondhatod el. *vagy* Nem mondhatod el senkinek. (A szórend *2 pont*
 változhat.)
 B) Sehol sincs/nincs meg a telefonom. *vagy* A telefonom sehol sincs/nincs meg. (A szórend
 változhat.)
Minden helyes válasz 1 pont.
- b) Az állítmány *1 pont*
8. a) *Lehetséges válasz pl.: A vers képe a tenger hullámainak mozgását idézi fel, a vers a hullámozó* *1 pont*
tengerről szól. vagy A vers képe és a tartalma is a tenger hullámait / a hullámozó tengert idézi
fel.
A válasz akkor helyes, ha megfogalmazza, hogy a vers képe a tenger hullámait idézi fel, és

a vers tartalma is a hullámozó tenger. Minden, a javítási-értékelési útmutató megfogalmazásától eltérő, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.

- b) Lehetséges válasz pl.: A hegy szó a hullám csúcán, az árok szó a hullámvölgyben olvasható. *1 pont*
A válasz akkor helyes, ha a tanuló észreveszi, hogy a hegy szó a verskép egyik hullámának a csúcán, míg az árok a hullámvölgyben helyezkedik el. Minden, a javítási-értékelési útmutató megfogalmazásától eltérő, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
- c) C *1 pont*
A válasz akkor fogadható el, ha a jó válasz mellett nem szerepel helytelen.
- d) Aláhúzva (és más nem): hasonlat, ismétlés *1 pont*
A pont csak akkor adható meg, ha a tanuló mindkét szót aláhúzta.
A helyes választ akkor is el kell fogadni, ha azt nem aláhúzással, hanem más módon (például bekarikázással), de egyértelműen jelölte a tanuló.
9. a) rómaiak: B *2 pont*
 görögök: E
 kínaiak: A
 aztékok: C
 indiaiak: -
 svéddek: D
6 helyes megoldás: 2 pont
4-5 helyes megoldás: 1 pont
0-3 helyes megoldás: 0 pont
- b) badminton *1 pont*
- c) A helyes válasz utal arra, hogy a partnerrel játszott játékban nem a másik legyőzése a cél, nincs köztük verseny, míg az ellenféllel játszott játékban a cél a másik legyőzése. *1 pont*
Lehetséges válaszok pl.:
 Ha partnerrel játszunk, nem akarjuk legyőzni őt, csak ütögetjük egymásnak a labdát. *vagy*
 A partnerrel csak ütögetünk kedvünkre, hogy ne essen le a labda, az ellenfelet pedig le akarjuk győzni. *vagy* A partnernek szépeket ütünk, hogy vissza tudja ütni, az ellenfélnek nehezeket, hogy ne tudja.
Minden más, de tartalmában helyes választ el kell fogadni.
- d) 2. *1 pont*
- e) *2 pont*
A bekezdés címe	Sorszám
Az előkelők játéka	2.
A játék ókori előképei	1.
Szabadidő- és versenysport	4.
- 3 helyes válasz: 2 pont*
2 helyes válasz: 1 pont
0-1 helyes válasz: 0 pont
A válaszok akkor fogadhatók el, ha a jó válasz mellett nem szerepel helytelen.
-

- f) *Aláhúzva (és más nem):* 3 pont
- A) HAMIS
B) HAMIS
C) HAMIS
- A helyes választ akkor is el kell fogadni, ha azt nem aláhúzással, hanem más módon (például bekarikázással), de egyértelműen jelölte a tanuló.*
10. a) *Tartalom* 3 pont
- 3 pont, ha a fogalmazás megfelel a megadott témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, és a bemutatott 3 indok helytálló.*
- 2 pont, ha a fogalmazás megfelel a témának, a tanuló álláspontja egyértelműen azonosítható, de csak két indoka van, illetve fogadható el.*
- 1 pont, ha a megadott témának megfelel ugyan, de csak egy indoka van, illetve fogadható el.*
- 0 pont, ha nem felel meg a megadott témának, tartalmatlan, semmitmondó a fogalmazás. A pontszám nem függhet a tanuló véleményétől.*
- b) *A szöveg szerkezete* 3 pont
- 3 pont, ha a szöveg kerek, egész, lezárt; formailag is tagolt; logikusan szerkesztett. A szöveg eléri a megadott terjedelmet.*
- 2 pont, ha a fenti szempontok közül valamelyik nem érvényesül maradéktalanul, például hiányzik vagy szervesen a befejezés, aránytalan a bevezetés vagy a befejezés.*
- 1 pont, ha az első pontban megadottak közül kettő nem teljesül.*
- 0 pont, ha szövegnek nem minősíthető, összefüggéstelen mondathalmaz a fogalmazás.*
- c) *Stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, nyelvhelyességi szempontból kifogástalan.* 1 pont
- d) *Helyesírás* 2 pont
- 2 pont: legfeljebb 2 központoszási hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központoszási hibáit).*
- 1 pont: egy-két ékezet hiánya, egy magánhangzó időtartamának tévesztése és legfeljebb 3–5 központoszási hiba. Legfeljebb egy hiba az egybeírás-különírás terén, de súlyos hibának számít az igekötős igék, a névutós névszók és a tagadószó helytelen írása, tehát ilyen hiba esetén nem adható pont.*
- A felsoroltaknál több és/vagy súlyosabb hiba esetén 0 pont.*
- e) *Külalak, íráskép* 1 pont
- 1 pont adható, ha a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatóak, az ékezethasználát egyértelmű, nem használja a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.*
- Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználát, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.*
- c)–e) *Ha a terjedelem rövidege miatt egyes szempontok nem ítélték meg, akkor azokra nem jár pont.*